

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

Factors Affecting the Saving Behavior of People in Phaya Thai District, Bangkok

สมิตานัน พันธุ์พีช

สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

Samitanan Phanphuet

E-mail: 6514060072@rumail.ru.ac.th

Faculty of Business Administration Program in Accounting

Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านบัญชี และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีช่วงอายุ 26-42 ปี สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพข้าราชการ มีระยะเวลาในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน พฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยทางด้านบัญชี ด้านรายจ่ายต่อเดือนมีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี และด้านการเมืองและกฎหมาย มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยทางด้านบัญชี, ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก, พฤติกรรมการออม

Abstract

The purpose of this study is to examine factors affecting the saving behavior of people in Phaya Thai district, Bangkok. factors include demographic factors, accounting factors, and external environment factors. The sample used in the research consists of 400 residents of Phaya Thai district, Bangkok. A questionnaire was used as a tool for data collection. The statistics used for analysis include

frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing was conducted using Multiple Regression Analysis. The study indicated that the most of the people in Phaya Thai District, Bangkok, consists of women aged 26-42 years. They are predominantly single, hold a bachelor's degree, work as government officials, have less than 10 years of work experience, and have 3 members in their household. The overall saving behavior of people in Phaya Thai District, Bangkok, is also at a high level. The results of hypothesis test show that accounting factors, specifically monthly expenses, significantly affect the savings behavior of people in Phaya Thai District, Bangkok. External environmental factors, specifically technology, and political and legal significantly impact the saving behavior of people in Phaya Thai District, Bangkok, at a statistical significance level of 0.05.

Keyword: accounting, external environmental, saving behavior

บทนำ

การออมเป็นพฤติกรรมทางการเงินที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างเสถียรภาพทางการเงินในระดับบุคคลและครอบครัว รวมถึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การออมที่เหมาะสมสามารถช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ไม่คาดคิดได้ นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยสำคัญในการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุหรือการบรรลุเป้าหมายทางการเงินอื่น ๆ ในอนาคต สถิติการออมของคนไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่น่าสนใจและสะท้อนถึงพฤติกรรมการออมและการจัดการเงินของประชาชน อัตราการออมของคนไทย แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ อัตราการออมส่วนบุคคลตามข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (NSO) ระบุว่าอัตราการออมของคนไทยมีแนวโน้มลดลงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีแนวโน้มใช้จ่ายมากขึ้นและออมเงินน้อยลง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565) และการมีเงินสำรองในกรณีฉุกเฉิน รายงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในปี 2023 พบว่า ประมาณ 40% ของประชากรไทยมีเงินสำรองน้อยกว่าที่ควรจะมีสำหรับใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน ในระยะเวลาที่ครัวเรือนสามารถนำเงินออมมาใช้ดำรงชีพได้ประมาณ 3-6 เดือน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566) โดยแหล่งที่มาของการออม ได้แก่ บัญชีเงินฝากธนาคาร โดยคนไทยส่วนใหญ่ยังคงเลือกใช้บัญชีออมทรัพย์และบัญชีฝากประจำเป็นแหล่งการออมหลัก เนื่องจากมีความปลอดภัยและสภาพคล่องสูง แม้ว่าอัตราดอกเบี้ยจะต่ำก็ตาม และการลงทุนในกองทุนรวม โดยมีการเพิ่มขึ้นในการลงทุนในกองทุนรวม โดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้และความสนใจในการลงทุนมากขึ้น การลงทุนในหุ้น โดยคนไทยเริ่มสนใจการลงทุนในตลาดหุ้นมากขึ้น แม้จะมีความเสี่ยงสูง แต่ก็มีผลตอบแทนที่ดีในระยะยาว

ปัญหาและอุปสรรคในการออมเกิดจากหนี้สินส่วนบุคคล โดยข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) พบว่าหนี้สินครัวเรือนของคนไทยอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะหนี้จากบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การออม การขาดการวางแผนการเงิน การขาดความรู้และการวางแผนการเงินที่ดี ทำให้คนไทยหลายคนไม่สามารถจัดการการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการบริโภคเกินตัว พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่มาก

เกินไปและการบริโภคสินค้าที่ไม่จำเป็นทำให้ไม่สามารถเก็บออมได้เพียงพอ การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อายุ รายได้ การศึกษา สถานภาพสมรส ความรู้ทางการเงิน และปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการออมเงิน การเข้าใจถึงปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สามารถพัฒนาแนวทางหรือมาตรการส่งเสริมการออมที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในเขตเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เป็นเขตที่มีความหลากหลายทางประชากร ทั้งในแง่ของอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ การศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรในพื้นที่นี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการออมเงินของคนในเขตนี้

ในงานวิจัยนี้ จะมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยจะทำการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ชัดเจนและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการออมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาแนวทางและนโยบายที่เหมาะสมในการส่งเสริมการออมและพฤติกรรมของประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านบัญชีและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 63,865 คน (สำนักงานเขตพญาไท, 2567) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 397 คน โดยคำนวณจากสูตรทาร์ยามาเน (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 400 ชุด มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนด 3 ชุด

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน 2567

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านบัญชี และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (2) ปัจจัยทางด้านบัญชี ได้แก่ รายรับต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน

และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน (3) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยทางด้านบัญชีและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ทบทวนวรรณกรรม

1.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยด้านบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2538) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบัญชี เป็นการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และสรุป ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปของตัวเงิน และผลงานขั้นสุดท้าย คือ การให้ข้อมูลทางการเงินแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกของกิจการ โดยผู้ใช้สามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป ทั้งนี้กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินได้มีการกล่าวถึงองค์ประกอบของงบการเงิน ประกอบด้วย 5 รายการ ดังนี้ สินทรัพย์ หนี้สิน ส่วนของเจ้าของ รายได้ และค่าใช้จ่าย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมนอก

Francis J. Aguilar (1967) ทฤษฎีวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่อยู่เหนือการควบคุมและเป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กรทั้งทางบวกและทางลบ และได้ให้คำย่อว่า ETPS ประกอบด้วย ปัจจัยเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยทางเทคนิค (Technical Factors) ปัจจัยการเมือง (Political Factors) ปัจจัยสังคม (Social Factors) ซึ่งแบบวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้นได้ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างแบบวิเคราะห์อื่น ๆ ขึ้น และได้มีการนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผนกลยุทธ์อย่างกว้างขวาง

Arnold Brown (1970) ได้เสนอแบบวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกใหม่เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมระดับมหภาค คือ STEPE โดยประกอบด้วย ปัจจัยทางสังคม (Social Factors) ปัจจัยทางเทคนิค (Technical Factors) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factor) และปัจจัยสถานะแวดล้อม (Ecological Factors) ต่อมาหลังจากปี ค.ศ.1980 แบบวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก STEPE ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้และมีการนำต่อยอดกันอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดแบบวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกแบบอื่นๆ ขึ้นตามมาภายหลัง ทั้งนี้แบบวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ได้รับความนิยมและถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง มี 3 แบบ คือ 1) PEST 2) PESTLE/ PESTEL และ 3) STEEPLE

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

Keynes (1936) ทฤษฎีความต้องการถือเงิน (1) ต้องการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายประจำวัน สำหรับผู้บริโภคนั้นการถือเงินประเภทนี้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้และระยะเวลาที่จะจ่ายเงินงวดใหม่เป็นสำคัญ (2) ต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน การถือเงินประเภทนี้ของบุคคลหรือหน่วยธุรกิจจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรายได้ สภาพแวดล้อม ตลอดจน

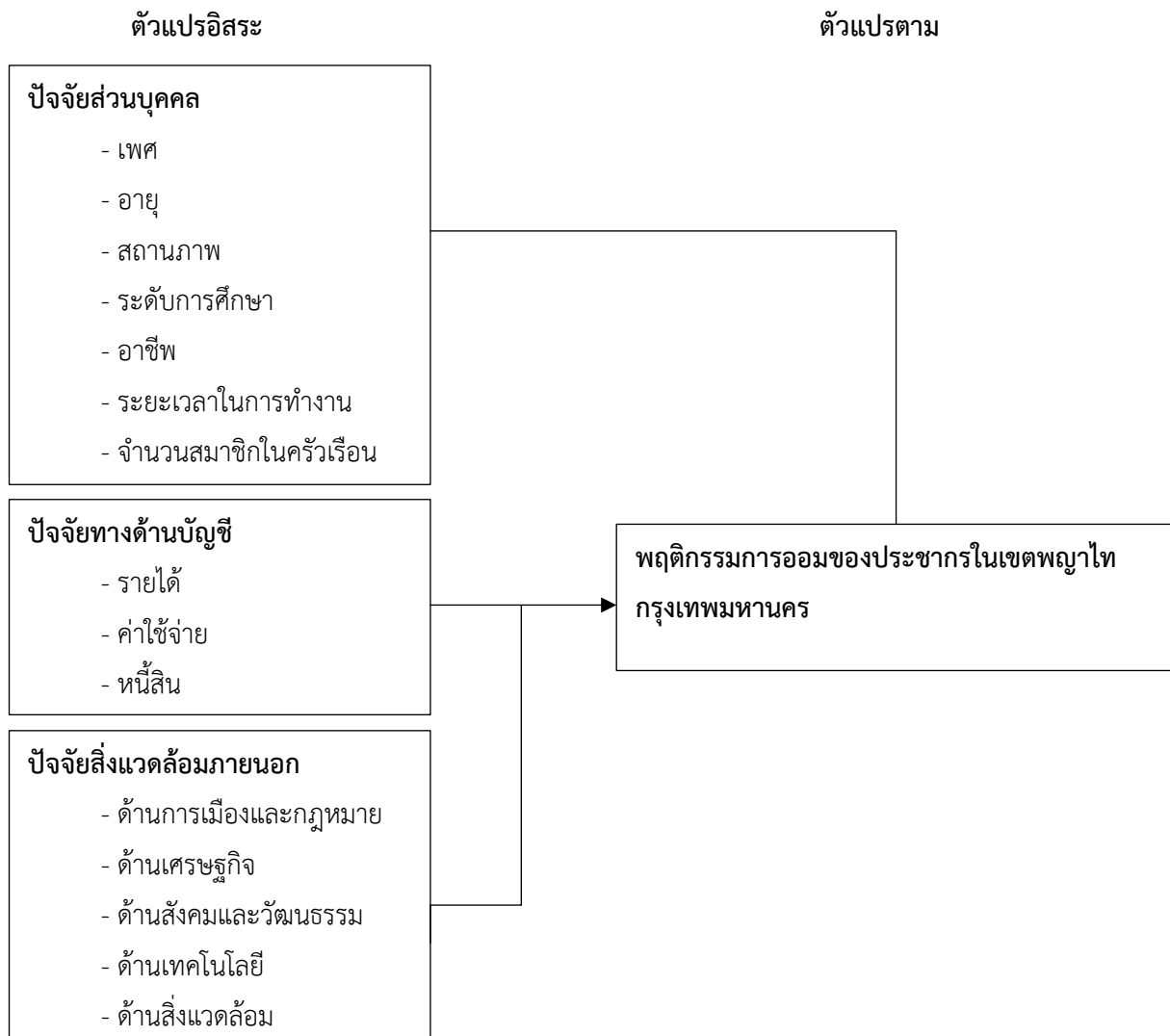
โอกาสที่พึงบริการทางสังคมจากรัฐบาล กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้สูง หรือมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนมากจะเก็บเงินประเภทนี้ไว้มาก (3) ต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็บกำไร การถือเงินประเภทนี้ของบุคคลหรือหน่วยธุรกิจจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันและการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงระดับอัตราดอกเบี้ยในอนาคต

Franco Modigliani and Richard Brumberg (1954) อธิบายถึงความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้ในช่วงอายุต่าง ๆ โดยช่วงอายุน้อย ๆ บุคคลมีรายได้ต่ำ เมื่อเข้าสู่วัยกลางคนเขาจะมีรายได้สูงขึ้น และรายได้จะลดลงอีกครั้งเมื่ออยู่ในวัยสูงอายุ ในขณะที่เดียวกันระดับการบริโภคของบุคคลจะค่อย ๆ สูงขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ครัวเรือนในช่วงอายุน้อยและอยู่ในวัยสูงอายุมีระดับการออมต่ำ ส่วนวัยกลางคนจะมีระดับการออมที่เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถทราบถึงพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร
2. สามารถทราบถึงปัจจัยทางด้านบัญชีและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non – Experimental research design) ซึ่งมีการแสวงหาคำตอบ และเก็บข้อมูลจากสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือสร้างขึ้นใหม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ซึ่งจากข้อมูลประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2567 พบว่า ประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 63,865 คน (สำนักงานเขตพญาไท, 2567) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ โดยอ้างอิงจากสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yaman, 1973) โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ได้ข้อมูลทั้งสิ้น 400 ชุด มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนด 3 ชุด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และตอบปัญหาการวิจัย โดยผู้ทำวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด ทบทวนวรรณกรรม เอกสารทางวิชาการ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการทำวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้นำไปสู่การสร้างและพัฒนาแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนด โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างมีอิสระและตรงกับความเป็นจริง ซึ่งแบบสอบถามถูกแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ซึ่งจะประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกได้แค่ 1 คำตอบ เป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ยกเว้นจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Form)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยทางด้านบัญชี ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ประกอบด้วย รายรับต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด (Open-ended Form) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้อย่างอิสระ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ ประกอบด้วยคำถามในลักษณะประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการเมืองและกฎหมาย จำนวน 3 ข้อ ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 3 ข้อ ด้านสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 3 ข้อ ด้านเทคโนโลยี จำนวน 5 ข้อ ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ประกอบด้วยคำถามในลักษณะประเมินระดับความคิดเห็น 5 ระดับ (Rating Scale)

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีลำดับของขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ผู้วิจัยได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัยและนำมาใช้ในการพัฒนารอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะและเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามความต้องการและเป็นข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด
3. สร้างข้อคำถาม แล้วรวบรวมเป็นแบบสอบถาม นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ผลที่ได้จากการทดลองได้มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่น่าพอใจก่อนนำไปใช้จริง
4. เก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสรุปผลและอภิปรายผลการศึกษาวิจัย

5. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ ก่อนนำแบบสอบถามไปดำเนินการวิจัยใช้งานจริง โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษางานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Item Object Congruence Index - IOC) ถ้าได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 หมายถึงข้อคำถามทุกข้อครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ จากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า ค่า IOC สูงสุดเท่ากับ 1 และค่า IOC ต่ำสุดเท่ากับ 0.67 ซึ่งค่า IOC ของข้อคำถามทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.50 แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด และสามารถนำไปทดลองใช้ (try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น

2. หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.914 แสดงว่าข้อคำถามมีระดับความเชื่อมั่นสูงและสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้ เมื่อแยกเป็นรายด้านจะได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านการเมืองและกฎหมายเท่ากับ 0.794 ด้านเศรษฐกิจเท่ากับ 0.824 ด้านสังคมและวัฒนธรรม 0.756 ด้านเทคโนโลยี 0.758 ด้านสิ่งแวดล้อม 0.833 และพฤติกรรมกรออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.936

3. หลังจากที่ได้ดำเนินการแก้ไขส่วนที่บกพร่องของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการแก้ไขและผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามาดำเนินการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 400 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มแบบบังเอิญหรือแบบสะดวก ซึ่งหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบ 400 ชุด จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป คือ การนำข้อมูลที่ได้มาไปวิเคราะห์คำนวณผลโดยผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณค่าสถิติต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบัญชี ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก และพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

2.1 พฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบ t-Test

2.2 พฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาในการทำงาน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านบัญชีและปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 มีช่วงอายุ 26 – 42 ปี จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3 มีสถานภาพโสด จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 84 มี

อาชีพข้าราชการ จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 มีระยะเวลาในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 คน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยประชาชนให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับคะแนนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออมอย่างสม่ำเสมอในอนาคต ตลอดจนถึงการแนะนำให้บุคคลใกล้ชิดรู้จักการออมด้วย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ปัจจัย	b	Std. Error	Beta	t	Sig	F	Sig
ค่าคงที่	1.436	0.195		7.371	0.000*	29.153	0.000*
รายรับต่อเดือน	-7.704E-7	0.000	-0.055	-1.232	0.219		
รายจ่ายต่อเดือน	5.825E-6	0.000	0.134	2.455	0.015*		
หนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน	-7.441E-7	0.000	-0.043	-0.847	0.398		
ด้านการเมืองและกฎหมาย	0.220	0.046	0.262	4.750	0.000*		
ด้านเศรษฐกิจ	0.034	0.048	0.038	0.699	0.485		
ด้านสังคมและวัฒนธรรม	0.050	0.043	0.058	1.157	0.248		
ด้านเทคโนโลยี	0.343	0.053	0.335	6.420	0.000*		
ด้านสิ่งแวดล้อม	0.022	0.048	0.024	0.458	0.647		

R = 0.611, R² = 0.374, Adjusted R Square = 0.361, SEE = 0.425 *sig < 0.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัว ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีผลสูงสุด คือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี (Sig = 0.000) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.343 ด้านการเมืองและกฎหมาย (Sig = 0.000) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.220 และปัจจัยทางด้านบัญชี รายจ่ายต่อเดือน (Sig = 0.015) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 5.825E-6 อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก และปัจจัยบัญชีดังกล่าว มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.611 และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 37.4 มีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ± 0.195 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้

$$Y = 1.436 + 0.343 (\text{ด้านเทคโนโลยี}) + 0.220 (\text{ด้านการเมืองและกฎหมาย}) + (5.825E-6) (\text{รายจ่ายต่อเดือน})$$

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านบัญชี ซึ่งประกอบด้วย รายรับต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านการเมืองและกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร พบว่า

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมืองและกฎหมาย และปัจจัยทางด้านบัญชี ด้านรายจ่ายต่อเดือน มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

จากประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานครทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามมานั้น ทำให้ทราบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร คือ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการใช้แอปพลิเคชันการเงินเพื่อออม ส่งผลต่อการวางแผนการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติพัฒน์ นิตยกุลพันธุ์ (2565) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทางการเงิน และผลกระทบต่อประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่า นวัตกรรมทางการเงินทำให้ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะปัจจัยด้านเทคโนโลยีทางการเงินที่ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ คือ ปัจจัยด้านการเมืองและวัฒนธรรม โดยประชากรส่วนมากให้ความสำคัญมากที่สุดในเรื่องของเสถียรภาพทางการเมืองในประเทศไทยมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐนิชา คงเหลือ (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มจำนวนผู้สมัครออมเงินกับกองทุนการออมแห่งชาติ กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ช่วงอายุ 15 – 29 ปี ไม่รู้จักกองทุนการออม ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารหนึ่งในกองทุนการออมและเป็นธนาคารของรัฐที่ต้องได้รับนโยบายใหม่จากรัฐบาล แต่ประชากรไทยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน มีรายได้ต่ำ ใช้จ่ายส่วนใหญ่ในการบริโภคเป็นหลัก การเก็บออมจึงมีน้อย และยังขาดความรู้เรื่องการออมและการลงทุน จึงทำให้ยังไม่สามารถเจาะกลุ่มเป้าหมายเท่าที่ควร

และปัจจัยสุดท้ายที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร คือ ปัจจัยทางด้านบัญชี ด้านรายจ่ายต่อเดือน โดยพฤติกรรมกรรมการออมมีความสัมพันธ์กับรายจ่ายต่อเดือนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งรายจ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือนสามารถส่งผลกระทบต่อความสามารถและนิสัยในการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนา กุลบุตร (2562) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของพนักงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส่วนกลาง) พบว่า พนักงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส่วนกลาง) มีรูปแบบการออมเงินกับสถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์ และสหกรณ์ออมทรัพย์ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นหลัก สามารถออมโดยการหักจากบัญชีเงินเดือนประจำได้

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย ที่คาดว่าจะมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชากรเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เช่น ทักษะคิดต่อการออม ทักษะความรู้ทางการเงิน และการวางแผนทางการเงิน เป็นต้น เพื่อให้งานวิจัยมีผลลัพธ์ที่แตกต่าง ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางให้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมต่อไปในอนาคต

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาประชากรในเขตพญาไท กรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างและครอบคลุมมากขึ้น เช่น การศึกษาประชากรในเขตต่างๆ ใน กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายเพิ่มมากขึ้น

3. การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว ดังนั้น ในการศึกษาครั้งถัดไป ควรเพิ่มการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ เกียรติไพศาล. (2565). อิทธิพลของการวางแผนทางการเงินและพฤติกรรมการออมต่อความมั่งคั่งทางการเงิน กรณีศึกษาเกษตรกรกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. นครราชสีมา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2567. จาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/fl-survey-report.html>.
- ปิติพัฒน์ นิตยกุลมพันธ์. (2565). การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทางการเงินและผลกระทบต่อประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- พนมพล สุขวัฒนทรัพย์. (2563). ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยแวดล้อมเกี่ยวกับการออมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 3(2), 9-10.
- ภาชีนี ยิ่งเลิศ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการก่อหนี้ของวัยทำงาน ก่อนและหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. Journal of Modern Learning Development, 7(8), 17-18
- รัชนิ ปรีชา. (2563). พฤติกรรมการออมเงินผ่านกองทุนการออมแห่งชาติของแรงงานนอกระบบ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 40(1), 60-61
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). กรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (ใหม่). สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2567. จาก <https://acpr-ostd.tf.ac.or.th/standard/88/ฉบับปรับปรุงปี-2566--ปัจจุบัน>.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนอการเงิน. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2567. จาก <https://acpro-std.tf.ac.or.th/standard/88/ฉบับปรับปรุงปี-2566--ปัจจุบัน>.
- สำนักงานเขตพญาไท. (2567). พื้นที่การปกครอง. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2567. จาก <http://www.edtechjournal.ru.ac.th/AboutMenu/indexView/21>.
- สุนา กุลบุตร. (2562). พฤติกรรมการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตของพนักงานสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส่วนกลาง). บทความวิชาการ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- เอกกมล เอี่ยมศรี. (2555). PEST Analysis การทำความเข้าใจใน “ภาพรวม” ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2567. จาก <https://eiamsri.wordpress.com/2011/06/03/pest-analysis->.

- Aguilar F.J.(1967). *Scanning the Business Environment*, Macmillan
- Ando, Albert, and Franco Modigliani, 1963, “The ‘life-cycle’ hypothesis of saving: aggregate implications and tests, “ *American Economic Review*, 53(1), 55–84.
- Arnold Brown, Edith Weiner. *Supermanaging: How to Harness Change for Personal and Organizational Success*. McGraw-Hill, 1984.
- Gupta, A. (2013). *Environmental and pest analysis: An Approach to external business environment*. Merit Research Journal.
- John Maynard Keynes. (1936). *The General Theory of Employment, Interest and Money* (London, Machillian and Co. 1936).
- Modigliani, Franco, and Richard H. Brumberg, 1954, “Utility analysis and the consumption function: an interpretation of cross-section data,” in Kenneth K. Kurihara, ed., *Post-Keynesian Economics*, New Brunswick, NJ. Rutgers University Press, 388–436.
- Paul Newton. (2015). *What is the PESTEL Analysis?*. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2567. จาก <https://bookboon.com/en/what-is-the-pestle-analysis-ebook>.